

УДК 65.01:658

Далик Володимир Петрович

кандидат економічних наук, доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

Dalyk Volodymyr

PhD in Economics, Associate Professor

Lviv Polytechnic National University

ORCID: 0000-0003-0004-2270

Каспрук Святослав Ігорович

аспірант

Львівського університету бізнесу та права

Kaspruk Svyatoslav

Postgraduate Student of the

Lviv University of Business and Law

ORCID: 0009-0004-7264-8591

Бурмеха Тарас Романович

аспірант

Львівського університету бізнесу та права

Burmekha Taras

Postgraduate Student of the

Lviv University of Business and Law

ORCID: 0009-0006-0905-5544

Бурмеха Юрій Романович

аспірант

Львівського університету бізнесу та права

Burmekha Yurii

*Postgraduate Student of the
Lviv University of Business and Law
ORCID: 0009-0006-4027-5932*

Ярмус Степан Станіславович

*аспірант
Львівського університету бізнесу та права*

Yarmus Stepan

*Postgraduate Student of the
Lviv University of Business and Law
ORCID: 0000-0002-3388-6413*

Келеберда Тарас Володимирович

*Добротвірський селищний голова
Червоноградського району Львівської області*

Keleberda Taras

*Dobrotvir Village Head
Chervonohrad District in Lviv Region
ORCID: 0000-0003-2300-4795*

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА STUDY OF THE DEVELOPMENT POTENTIAL OF THE ENTERPRISE

Анотація. Метою статті є дослідити потенціал розвитку підприємства з позиції практичного аспекту. Визначено, що потенціал розвитку підприємства є основним засобом і джерелом, який можна використовувати та мобілізувати для досягнення конкретних цілей і вирішення проблем. Виявлено, що особливо важливе місце у контексті дослідження потенціалу розвитку підприємства відводиться людському

потенціалу, який є вирішальним чинником розвитку підприємства. Встановлено, що основним завданням виробничого потенціалу підприємства є випуск продукції з мінімальними витратами ресурсів. З'ясовано, що формування інформаційно-інноваційного потенціалу розвитку підприємства визначається стратегічним значенням діяльності щодо насичення продукцією споживчих ринків. Встановлено, що для формування та ефективного використання інформаційно-інноваційного потенціалу підприємства на необхідно вирішити ряд проблем. З'ясовано, що науково-інноваційний потенціал розвитку підприємства характеризується виведенням застарілих потужностей та впровадженням у виробництво нових наукоємних технологій, створення нових виробництв для поглибленої переробки та виготовлення кінцевої продукції високої якості. Визначено, що потенціал технологічного розвитку підприємства повинен складатися з двох основних компонентів: можливості оновлення наявної на підприємстві активної частини основних фондів та нових елементів активної частини оборотних фондів. Встановлено, що фінансовий потенціал розвитку підприємства є критерієм, який визначає здатність підприємства адаптуватися до мінливих економічних умов, оскільки відіграє важливу роль у генерації необхідного грошового потоку та залученні інвестиції. Виділено ряд чинників для ефективного формування потенціалу розвитку підприємства. Подальші дослідження доцільно проводити в напрямі удосконалення діагностики основних складових потенціалу розвитку підприємства.

Ключові слова: підприємство, потенціал підприємства, розвиток підприємства, конкурентоспроможність.

Summary. *The purpose of the article is to investigate the potential of enterprise development from a practical perspective. It was determined that the development potential of the enterprise is the main means and source that can*

be used and mobilized to achieve specific goals and solve problems. It was revealed that a particularly important place in the context of the study of the development potential of the enterprise is given to human potential, which is a decisive factor in the development of the enterprise. It has been established that the main task of the production potential of the enterprise is the production of products with minimal consumption of resources. It was found that the formation of the information and innovation potential of the development of the enterprise is determined by the strategic importance of activities related to the saturation of consumer markets with products. It was established that a number of problems must be solved for the formation and effective use of the information and innovation potential of the enterprise. It was found that the scientific and innovative development potential of the enterprise is characterized by the removal of outdated capacities and the introduction of new science-intensive technologies into production, the creation of new production facilities for advanced processing and the production of high-quality final products. It was determined that the technological development potential of the enterprise should consist of two main components: the possibility of updating the active part of fixed assets available at the enterprise and new elements of the active part of working capital. It was established that the financial potential of the enterprise's development is a criterion that determines the enterprise's ability to adapt to changing economic conditions, as it plays an important role in generating the necessary cash flow and attracting investment. A number of factors for the effective formation of the company's development potential have been identified. It is advisable to carry out further research in the direction of improving the diagnosis of the main components of the company's development potential.

Key words: *enterprise, enterprise potential, enterprise development, competitiveness.*

Постановка проблеми. За мінливих умов, що характеризуються

нестабільністю економіки, кон'юнктури ринку збуту, постійними змінами виробничих процесів та цін на ресурси, одним із головних завдань підприємства є забезпечення формування потенціалу для оперативного та стратегічного впливу на діяльність та економічний розвиток. У цьому контексті особливого значення набувають дослідження потенціалу розвитку підприємства та визначення шляхів його збільшення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання дослідження потенціалу розвитку підприємства лежать в основі наукових праць багатьох вчених, зокрема ґрунтовні дослідження у цьому напрямку здійснюють О. Ареф'єва [1], Л. Гаєвська [2], В. Гурочкіна [3], О. Ємельянов [4], Г. Куліш [5], Н. Левченко [6], Г. Матукова [7], Н. Міценко [8], Г. Партин [9], О. Сливка [10], О. Смірнов [11], Т. Шкода [12] та інші [13–30].

Однак, необхідність дослідження потенціалу розвитку підприємства з позиції практичного аспекту потребує проведення подальших досліджень.

Мета статті. Метою статті є дослідити потенціал розвитку підприємства з позиції практичного аспекту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розкриття потенціалу розвитку підприємства значною мірою визначається його роллю у відтворенні національної економіки.

Потенціал розвитку підприємства є основним засобом і джерелом, який можна використовувати для досягнення конкретних цілей і розв'язання проблем. З огляду на те, існують різні підходи до визначення потенціалу розвитку підприємства.

Для ефективного формування потенціалу розвитку підприємства необхідно враховувати наступні чинники впливу, що забезпечують належний рівень конкурентоспроможності [7]: конфігурація та поточний стан чинної системи ресурсів підприємства; відповідність потенціалу

стратегічним цілям і завданням підприємства; здатність потенціалу забезпечити стабільність і адаптивність підприємства; організаційно-управлінські процеси підприємства, спрямовані на розвиток людського потенціалу через зростання ключових компетенцій та інтеграцію всіх видів діяльності; конкурентне середовище.

Особливо важливе місце у контексті дослідження потенціалу розвитку підприємства відводиться людському потенціалу. Людський потенціал є вирішальним чинником розвитку підприємства, але більш важливу роль відіграє потенціал висококваліфікованої робочої сили. В Україні важливі демографічні та соціальні проблеми негативно впливають на процес формування та розвитку робочої сили. Низька народжуваність і висока дитяча смертність зменшують демографічну базу майбутньої робочої сили. Відбувається зниження рівня здоров'я та працездатності населення, погіршення якості освіти та професійної підготовки, структурна невідповідність потребам виробництва. Це призводить до втрати людей і людського потенціалу, що негативно впливає, зокрема на потенціал економічного розвитку підприємства [12].

Існує нагальна потреба у розробці та реалізації концепцій, спрямованих на забезпечення сприятливих соціально-економічних умов для збереження та розвитку людського потенціалу та забезпечення підвищення конкурентоспроможності робочої сили на підприємстві. Ефективне впровадження в роботу з підвищення конкурентоспроможності праці трудової та інноваційної діяльності може стати основою зміцнення конкурентних позицій підприємств та потенціалу економічного зростання в цілому.

Тому підвищення конкурентоспроможності робочої сили у контексті формування людського потенціалу розвитку підприємства має базуватися на таких аспектах як [11]: принципи та комплексний підхід до розвитку людського потенціалу для розв'язання проблеми підвищення

конкурентоспроможності робочої сили; врахування пріоритетів людського розвитку (довголіття та здорове життя, освіта, матеріальний добробут) в Україні, особливо у сфері зайнятості та доходів, освіти, соціального захисту, відтворення населення; прогнозне середовище, яке посилює соціальну складову економічної політики підприємств, регіонів і країни для забезпечення якості трудового життя, продуктивної зайнятості, наближення до світових стандартів життя та адаптації працівників підприємства до роботи в конкурентному середовищі.

Принципи розвитку людського потенціалу виводяться із сучасних наукових уявлень про закономірності формування та розвитку людського капіталу, особливо про трудовий потенціал суспільства. Це сукупність положень, підходів, правил і установок щодо збереження та розвитку людського потенціалу, які формують вихідні позиції державних і регіональних органів управління та закріплюють основні принципи політики щодо керівників підприємств.

Для проєктування системи забезпечення людського розвитку на підприємстві мають бути виконані певні концептуальні вимоги: чітке визначення завдань, які необхідно забезпечити, функціональних завдань та елементів організаційної структури. Тому доцільно виділити такі методичні положення, які характеризують системи забезпечення людського розвитку та можуть бути використані для управління людським потенціалом на підприємстві. По-перше, система розвитку людського потенціалу для всього підприємства не може бути шаблоном. Вона унікальна для кожного підприємства і залежить від її економічного, соціального, людського та інноваційного потенціалу. По-друге, система гарантій людського розвитку підприємства інтегрована з національною, регіональною та індивідуальною системою гарантій людського розвитку. По-третє, система забезпечення людського розвитку на підприємствах має комплексний характер. Вона має забезпечувати економічний, соціальний,

культурний, духовний та інформаційний розвиток індивідів у корпоративній структурі [10].

Особливо важливе місце у дослідженні потенціалу розвитку підприємства займає виробничий потенціал. Основним завданням виробничого потенціалу є випуск продукції з мінімальними витратами ресурсів. Для того, щоб мати можливість здійснювати цей безперервний і оновлюваний процес, виробничий потенціал повинен постійно відновлюватися.

Здатність виробничого потенціалу є однією з важливих складових економічного потенціалу. Це пояснюється тим, що потужність відіграє стратегічну роль у різноманітних економічних рішеннях, пов'язаних із діагностикою поточного стану виробничої економіки в глобальному напрямку [2].

Як індикатор потенціалу підприємства виробничий потенціал відіграє велику інформаційну роль. Дослідження формування виробничого потенціалу є комплексним. Проблеми вимірювання та їх значення, як правило, не вирішені.

Лише пристосовуючись до вимог ринкового середовища, підприємства можуть відновити свій виробничий потенціал, але це складний, багатоетапний процес. А для цього необхідно оцінити виробничий потенціал. Не можна керувати тим, чого не розуміє, і не можна зрозуміти те, чого не можливо виміряти. У зв'язку з цим перш за все необхідно оцінити поточний стан потенціалу, щоб прийняти оптимальні рішення щодо відновлення та подальшого формування виробничого потенціалу розвитку підприємства.

Актуальність формування інформаційно-інноваційного потенціалу розвитку підприємства визначається стратегічним значенням діяльності щодо насичення продукцією споживчих ринків. Тому необхідно розробити наукові підходи та механізми розвитку підприємств на основі формування

та ефективного використання інформаційно-інноваційного потенціалу.

Для формування та ефективного використання інформаційно-інноваційного потенціалу підприємств на основі їх розвитку в сучасних умовах необхідно розв'язати такі проблеми [8]:

- раціональний вибір стратегії та пріоритетів розвитку інформаційно-інноваційного потенціалу в усіх сферах підприємницької діяльності;

- узгодження управлінських дій партнерів з метою розробки комплексного підходу до вирішення завдань інноваційного розвитку, ефективного функціонування та конкурентної переваги;

- концентрація потенціалу підприємств на пріоритетних напрямках розвитку бізнесу, впровадження сучасних продуктивних та інноваційних процесів з метою залучення вільного капіталу для зростального попиту на продукцію, розробки проєктів реконструкції та фінансування модернізації виробничих технологій;

- збереження та розвиток виробничо-технологічного потенціалу підприємств, підтримання сучасного рівня техніки та її використання для переходу на прогресивний рівень технічного розвитку;

- запровадження системи сертифікації єдиного циклу виробництва продукції з урахуванням міжнародних та національних стандартів;

- забезпечення сприятливих економічних і фінансових умов для активізації інформаційно-інноваційного потенціалу підприємств-партнерів.

Незалежно від рівня розвитку науковий потенціал визначається кількістю та якістю проведених наукових досліджень. При цьому незавершені та повністю завершені науково-дослідні роботи з практичного впровадження виробництва складають науковий потенціал підприємства [3].

Науково-інноваційний потенціал характеризується виведенням

застарілих потужностей та впровадженням у виробництво нових наукомістких технологій (у т. ч. енергоефективних та енергоощадних), створення нових виробництв для поглибленого перероблення та виготовлення кінцевої продукції високої якості (у т. ч. на засадах підтримки «точок зростання»), а також здатність досягнути високотехнологічного статусу на світових ринках такої продукції й протистояти загрозам у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності [3].

Встановлено, що внутрішніми факторами, що стимулюють розвиток інформаційно-інноваційного потенціалу підприємств, є наявність висококваліфікованих кадрів та науково-технічного потенціалу. До внутрішніх чинників-дестимуляторів доцільно віднести слабкість науково-технічної бази підприємств та відсутність матеріальних стимулів. До зовнішніх чинників, що стимулюють розвиток інформаційно-інноваційного потенціалу підприємств, відноситься розвиток конкурентної та інноваційної інфраструктур. Зовнішні чинники – відсутність джерел фінансування науково-інноваційного розвитку та незавершеність законодавчої бази регулювання інформаційно-інноваційної діяльності [8].

Для того, щоб підприємства могли стабільно досягати високих фінансових результатів в динамічному ринковому середовищі, необхідно здійснити низку заходів щодо забезпечення їх економічного розвитку. Однією з найважливіших форм економічного розвитку підприємства є технологічний розвиток. Це пояснюється тим, що цінність економічної можливості для більшості підприємств значною мірою залежить від технологічних ресурсів, які підприємство використовує. Підвищення якості цих ресурсів та збільшення їх кількості є основними напрямками технологічного розвитку підприємств.

Активізуючи інформаційний та інноваційний потенціал, підприємства мають можливість використовувати для заготівлі та

подальшого перероблення якісної сировини, розширювати асортимент продукції, забезпечувати диверсифікацію виробництва, збільшувати валовий обсяг виробництва та реалізацію готової продукції. Забезпечення розвитку продукції та каналів збуту продукції, поглиблення спеціалізації та кооперування виробництва, ефективне формування власних та зовнішніх інвестиційних ресурсів для впровадження результатів наукових досліджень та інноваційних процесів у різних сферах діяльності та застосування інноваційних підходів для отримання конкурентних переваг матиме позитивний вплив на розвиток економіки.

Потенціал технологічного розвитку підприємства повинен складатися з двох основних компонентів: можливості оновлення (внаслідок капітального ремонту, модернізації, заміни) наявної на підприємстві активної частини основних фондів та нових елементів активної частини оборотних фондів. За цих умов показники оцінки потенціалу технологічного розвитку підприємства можна поділити на групи, які утворюють певну ієрархію споріднених показників [4]:

1) узагальнені індикатори, які включають очікуване абсолютне та відносне збільшення надприбутку підприємства шляхом реалізації потенціалу технологічного розвитку;

2) загальні індикатори, в тому числі: очікуване зростання корпоративних продажів і чистого прибутку; збільшення первісної та залишкової вартості основних засобів підприємства; середній час досягнення очікуваних економічних результатів;

3) часткові індикатори, зокрема, очікуване підвищення рівня якості, зниження окремих сум амортизаційних відрахувань, часткових показників, у тому числі показників індивідуальних змін характеристик продукції підприємства шляхом певних скорочень у вартості матеріалів і палива, енерговитрати, витрати на персонал і т.д.;

4) базові індикатори, що характеризують конкретний захід

оновлення активної частини основного засобу, зокрема перелік цих засобів, найкраща форма оновлення, періоди початку та закінчення заходу тощо.

Потенціал технологічного розвитку підприємства визначається такими основними чинниками: рівнем компетентності керівників підприємства та спеціалістів у сфері управління технологічною конверсією та економічною ефективністю конверсійних заходів; обсягом наявних і залучених ресурсів для впровадження обладнання, програм технічного переоснащення суб'єктів господарювання.

Рівень економічного розвитку підприємств визначається ресурсним потенціалом, зокрема умовами складу та ефективності використання, які визначають ефективне функціонування та конкурентоспроможність підприємств на ринку. Зі свого боку, ефективне функціонування підприємства є результатом вдалої організації його фінансового потенціалу для сприяння підвищенню ефективності діяльності суб'єкта господарювання.

Фінансовий потенціал слід розглядати як синтез ресурсного та виробничого потенціалів, пов'язаних з господарською діяльністю. Він є основою, яка визначає напрямок стратегічного розвитку підприємства та формує механізм перетворення ресурсів і виробничого потенціалу у фінансові результати підприємства. В рамках оцінки фінансового потенціалу необхідно систематично аналізувати фінансовий стан і визначати фінансову стійкість підприємства. При оцінці досягнення поточних і майбутніх поставлених цілей і вирішенні завдань необхідно використовувати інформацію про ключові показники фінансового стану, а також приймати зважені управлінські рішення з урахуванням рівня інвестицій і рівня резервного забезпечення [5].

Розглядаючи природу фінансового потенціалу підприємства, доцільно відзначити, що під фінансовим потенціалом підприємства слід

розуміти сукупність можливостей підприємства, що визначається організацією та можливістю використання фінансових ресурсів. Важливу роль в управлінні фінансовим потенціалом підприємства відіграє діагностика фінансового потенціалу, яка включає системну та комплексну оцінку з використанням різноманітних підходів, методів і способів аналізу.

Застосування інтегральних моделей для діагностики фінансового потенціалу підприємства спрямоване на створення та дослідження динаміки інтегральних показників на основі чітко визначеного механізму математичної залежності між виділеними групами показників. Діагностика фінансового потенціалу шляхом експертної оцінки фінансових показників – це спроба проаналізувати ключові показники фінансового потенціалу підприємства в динаміці та оцінити й спрогнозувати цю динаміку на майбутнє [6].

За умов оптимального використання фінансового потенціалу підприємства збільшують свою ринкову вартість. Це є сигналом для потенційних інвесторів, кредиторів, акціонерів, державних установ та інших суб'єктів зовнішнього рейтингу про доцільність і платоспроможність інвестування в підприємство.

Можна виділити основні етапи оцінки фінансового потенціалу підприємства: визначення показників оцінки ефективності використання фінансового потенціалу; прийняття управлінських рішень щодо трансформації фінансового потенціалу в бік стратегічного бачення розвитку підприємства [1].

Фінансовий потенціал є критерієм, який визначає здатність підприємства адаптуватися до мінливих економічних умов, оскільки він відіграє важливу роль у здатності підприємства генерувати необхідний грошовий потік, залучати інвестиції та створювати ліквідність. Дослідження свідчать про те, що процес формування фінансового потенціалу підприємства по суті є складним явищем, яке залежить від

багатьох факторів, які в першу чергу контролюються самим підприємством. При оцінці фінансового потенціалу підприємства враховуються показники ефективності використання наявних фінансових ресурсів і стратегічний напрямок розвитку бізнесу. Однак, оскільки фінансові показники підприємства сильно залежать від змін в економічному середовищі, необхідно враховувати вплив чинників, які впливають на формування та використання фінансового потенціалу [9].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Результати проведеного дослідження дали можливість дослідити потенціал розвитку підприємства, в основі якого лежить дослідження людського, виробничого, інформаційно-інноваційного, науково-інноваційного, технологічного та фінансового потенціалу. З урахуванням виділеного ряду чинників для ефективного формування потенціалу розвитку підприємства, подальші дослідження доцільно проводити в напрямі удосконалення діагностики основних складових потенціалу розвитку підприємства.

Література

1. Ареф'єва О. В., Андрієнко М. М., Кравченко О. Р. Управління фінансовим потенціалом підприємства // *Економіка та суспільство*. 2018. № 8. С. 252–257.
2. Гаєвська Л. М., Чернова О. В. Виробничий потенціал – основа розвитку підприємства // *Вісник ЖДТУ. Економічні науки*. 2011. № 1(55). С. 184–185.
3. Гурочкіна В. В. Формування та оцінювання науково-виробничого потенціалу підприємства // *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. № 6(1). С. 90–93.
4. Ємельянов О., Петрушка Т., Клімковський М. Методологічні засади оцінювання потенціалу технічного розвитку підприємств // *ЛОГОС. ОНЛАЙН*. 2020. № 5. doi: <https://doi.org/10.36074/2663-4139.05.01>

5. Куліш Г. П., Чепка В. В. Фінансовий потенціал підприємства та його роль в умовах нестабільності економіки // *Статистика України*. 2017. № 1. С. 29–35.
6. Левченко Н. М. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики // *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 2. С. 114–117.
7. Матукова Г. І., Прус, Н. В., Жила А. В. Людський потенціал: інтегруюча складова розвитку конкурентного підприємства // *Конкурентоспроможна модель інноваційного розвитку економіки України: Матеріали III Міжн. науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 14.04.2020 р.)*. Центральнoукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький: РВЛ ЦНТУ, 2020. С. 275–277.
8. Міценко Н., Міщук А. Розвиток підприємства на основі інформаційного та інноваційного потенціалу // *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2016. № 4(236). С. 192–205.
9. Партин Г. О., Задерецька Р. І., Граціян О. В. Формування фінансового потенціалу підприємства // *Ефективна економіка*. 2016. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4754> (дата доступу: 09.06.2023).
10. Сливка О. А. Забезпечення концепції людського розвитку на рівні підприємства // *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2015. № 2. С. 133–137.
11. Смірнов О. О. Підвищення конкурентоспроможності персоналу на основі збереження й розвитку людського потенціалу підприємств // *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2010. Вип. 17. С. 71–77.
12. Шкода Т. Н., Падалко Ю. О. Сутність людського потенціалу підприємства // *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури: Збірник наукових праць*. Вип. 30. К.: НАУ, 2011. С.

184–189.

13. Скриньковський Р. М., Павловські Г. Діагностика в системі менеджменту підприємства // *Проблеми економіки*. 2016. № 3. С. 199–205.
14. Skrynkovsky R., Pawlowski G., Sytar L. Development of Tools for Ensuring the Quality of Labor Potential of Industrial Enterprises // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 9. P. 3009–3018. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.26-8>
15. Skrynkovsky R., Pavlenchyk N., Tsyuh S., Zanevsky I., Pavlenchyk A. Economic-mathematical model of enterprise profit maximization in the system of sustainable development values // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. № 8(4). P. 188–214. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.04.09>
16. Sumets A., Kniaz S., Heorhiadi N., Skrynkovsky R., Matsuk V. Methodological toolkit for assessing the level of stability of agricultural enterprises // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. № 8(1). P. 235–255. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.01.12>
17. Popova N., Kataiev A., Nevertii A., Kryvoruchko O., Skrynkovsky R. Marketing Aspects of Innovative Development of Business Organizations in the Sphere of Production, Trade, Transport, and Logistics in VUCA Conditions // *Studies of Applied Economics*. 2021. № 38(4). doi: <https://doi.org/10.25115/eea.v38i4.3962>
18. Skrynkovsky R. M. Methodical approaches to economic estimation of investment attractiveness of machine-building enterprises for portfolio investors // *Actual Problems of Economics*. 2011. Vol. 118, Iss. 4. P. 177–186.
19. Скриньковський Р. М. Освітньо-фаховий потенціал персоналу: сутність і роль у формуванні інвестиційної привабливості

- підприємства // *Бізнес Інформ*. 2013. № 4. С. 121–126.
20. Skrynkovsky R., Kataiev A., Zaiats O., Andrushchenko H., Popova N. Competitiveness of The Company on The Market: Analytical Method of Assessment and The Phenomenon of The Impact of Corruption in Ukraine // *Journal of Optimization in Industrial Engineering*. 2021. № 14(Special Issue). P. 79–86. doi: <https://dx.doi.org/10.22094/joie.2020.677836>
21. Sumets A., Serbov M., Skrynkovsky R., Faldyna V., Satusheva K. Analysis of influencing factors on the development of agricultural enterprises based on e-commerce technologies // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2020. № 6(4). P. 211–231. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2020.06.04.11>
22. Skrynkovsky R. M., Sopilnyk L. I., Tsyuh S. I. Improving the Enterprise Development Model: New Solutions Based on the Principles of Management, Marketing and Economic Diagnosis // *Business Inform*. 2020. № 4. P. 191–199. doi: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-191-199>
23. Skrynkovsky R., Tyrkalo Y. Entrepreneurial Risks: Nature, Types, Assessment Methods and Ways to Reduce Them // *Path of Science*. 2021. Vol. 7, No. 12. P. 2015–2023. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.77-11>
24. Скриньковський Р. М., Ключак О. В., Процевят О. С. Діагностика експортного потенціалу підприємства // *Проблеми економіки*. 2016. № 4. С. 163–170.
25. Скриньковський Р., Чубенко А. Діагностика конкурентного потенціалу підприємства та відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції // *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 7. С. 49–54.
26. Скриньковський Р. М. Діагностика використання трудових, матеріальних, фінансових та енергетичних ресурсів підприємства як інструмент управління елементами його виробничо-господарської

- діяльності // *Проблеми економіки*. 2015. № 1. С. 249–254.
27. Нога І. М., Скриньковський Р. М., Павловські Г. Діагностика ефективності застосування інформаційних технологій в управлінні підприємствами // *Бізнес Інформ*. 2016. № 9. С. 241–245.
28. Pavlenchuk N., Pavlenchuk A., Skrynkovskyu R., Tsyuh S. The influence of management creativity on the optimality of management decisions over time: An innovative aspect // *Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)*. 2023. Vol. 10, No. 3. P. 498–514. doi: <https://doi.org/10.15549/jeecar.v10i3.1318>
29. Скриньковський Р. М. Діагностика фінансового, виробничого, трудового, соціально-економічного та інноваційно-інвестиційного потенціалів і аналіз потенційних ризиків підприємства в умовах невизначеності // *Проблеми економіки*. 2015. № 2. С. 186–193.
30. Погорелов Ю. С. *Оцінювання та моделювання розвитку підприємства*: монографія. Луганськ: Глобус, 2010. 512 с.

References

1. Arefieva O. V., Andriienko M. M., Kravchenko O. R. Upravlinnia finansovym potentsialom pidpryiemstva // *Ekonomika ta suspilstvo*. 2018. № 8. S. 252–257.
2. Haievskaya L. M., Chernova O. V. Vyrobnychyi potentsial – osnova rozvytku pidpryiemstva // *Visnyk ZhDTU. Ekonomichni nauky*. 2011. № 1(55). S. 184–185.
3. Hurochkina V. V. Formuvannya ta otsiniuvannya naukovo-vyrobnychoho potentsialu pidpryiemstva // *Ekonomichniy visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii*. 2016. № 6(1). S. 90–93.
4. Yemelianov O., Petrushka T., Klimkovskiy M. Metodolohichni zasady otsiniuvannya potentsialu tekhnichnoho rozvytku pidpryiemstv // *АГОНОΣ. ONLINE*. 2020. № 5. doi: <https://doi.org/10.36074/2663-4139.05.01>

5. Kulish H. P., Chepka V. V. Finansovy potentsial pidpriumstva ta yoho rol v umovakh nestabilnosti ekonomiky // *Statystyka Ukrainy*. 2017. № 1. S. 29–35.
6. Levchenko N. M. Finansovy potentsial pidpriumstva: sutnist ta pidkhody do diahnostryky // *Investytsii: praktyka ta dosvid*. 2012. № 2. S. 114–117.
7. Matukova H. I., Prus, N. V., Zhyla A. V. Liudskyi potentsial: intehruiuha skladova rozvytku konkurentnoho pidpriumstva // *Konkurentospromozhna model innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy: Materialy III Mizhn. naukovo-praktychnoi konferentsii* (m. Kropyvnytskyi, 14.04.2020 r.). Tsentralnoukrain. nats. tekhn. un-t. Kropyvnytskyi: RVL TsNTU, 2020. S. 275–277.
8. Mitsenko N., Mishchuk A. Rozvytok pidpriumstva na osnovi informatsiinoho ta innovatsiinoho potentsialu // *Naukovi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*. 2016. № 4(236). S. 192–205.
9. Partyn H. O., Zaderetska R. I., Hratiian O. V. Formuvannia finansovoho potentsialu pidpriumstva // *Efektivna ekonomika*. 2016. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4754> (date of access: 09.06.2023).
10. Slyvka O. A. Zabezpechennia kontseptsii liudskoho rozvytku na rivni pidpriumstva // *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpriumnytstva*. 2015. № 2. S. 133–137.
11. Smirnov O. O. Pidvyshchennia konkurentospromozhnosti personalu na osnovi zberezhennia y rozvytku liudskoho potentsialu pidpriumstv // *Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky*. 2010. Vyp. 17. C. 71–77.
12. Shkoda T. N., Padalko Y. O. Sutnist liudskoho potentsialu pidpriumstva // *Problemy pidvyshchennia efektyvnosti infrastruktury: Zbirnyk naukovykh prats*. Vyp. 30. K.: NAU, 2011. S. 184–189.
13. Skrynkovskyy R. M., Pawlowski G. Diahnostryka v systemi menedzhmentu pidpriumstva // *Problemy ekonomiky*. 2016. № 3. S. 199–205.

14. Skrynkovskyy R., Pawlowski G., Sytar L. Development of Tools for Ensuring the Quality of Labor Potential of Industrial Enterprises // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 9. P. 3009–3018. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.26-8>
15. Skrynkovskyy R., Pavlenchyk N., Tsyuh S., Zanevskyy I., Pavlenchyk A. Economic-mathematical model of enterprise profit maximization in the system of sustainable development values // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. № 8(4). P. 188–214. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.04.09>
16. Sumets A., Kniaz S., Heorhiadi N., Skrynkovskyy R., Matsuk V. Methodological toolkit for assessing the level of stability of agricultural enterprises // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. № 8(1). P. 235–255. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.01.12>
17. Popova N., Kataiev A., Nevertii A., Kryvoruchko O., Skrynkovskyy R. Marketing Aspects of Innovative Development of Business Organizations in the Sphere of Production, Trade, Transport, and Logistics in VUCA Conditions // *Studies of Applied Economics*. 2021. № 38(4). doi: <https://doi.org/10.25115/eea.v38i4.3962>
18. Skrynkovskyy R. M. Methodical approaches to economic estimation of investment attractiveness of machine-building enterprises for portfolio investors // *Actual Problems of Economics*. 2011. Vol. 118, Iss. 4. P. 177–186.
19. Skrynkovskyy R. M. Osvitno-fakhovyi potentsial personalu: sutnist i rol u formuvanni investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstva // *Biznes Inform*. 2013. № 4. S. 121–126.
20. Skrynkovskyy R., Kataiev A., Zaiats O., Andrushchenko H., Popova N. Competitiveness of The Company on The Market: Analytical Method of Assessment and The Phenomenon of The Impact of Corruption in Ukraine

- // *Journal of Optimization in Industrial Engineering*. 2021. № 14(Special Issue). P. 79–86. doi: <https://dx.doi.org/10.22094/joie.2020.677836>
21. Sumets A., Serbov M., Skrynkovskyy R., Faldyna V., Satusheva K. Analysis of influencing factors on the development of agricultural enterprises based on e-commerce technologies // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2020. № 6(4). P. 211–231. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2020.06.04.11>
 22. Skrynkovskyy R. M., Sopilnyk L. I., Tsyuh S. I. Improving the Enterprise Development Model: New Solutions Based on the Principles of Management, Marketing and Economic Diagnosis // *Business Inform.* 2020. № 4. P. 191–199. doi: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-191-199>
 23. Skrynkovskyy R., Tyrkalo Y. Entrepreneurial Risks: Nature, Types, Assessment Methods and Ways to Reduce Them // *Path of Science*. 2021. Vol. 7, No. 12. P. 2015–2023. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.77-11>
 24. Skrynkovskyy R. M., Kliuvak O. V., Protseviat O. S. Diahnostyka eksportnoho potentsialu pidpryiemstva // *Problemy ekonomiky*. 2016. № 4. S. 163–170.
 25. Skrynkovskyy R., Chubenko A. Diahnostyka konkurentnoho potentsialu pidpryiemstva ta vidpovidalnist za porushennia zakonodavstva pro zakhyst ekonomichnoi konkurentsii // *Pidpryiemnytstvo, gospodarstvo i pravo*. 2016. № 7. S. 49–54.
 26. Skrynkovskyy R. M. Diahnostyka vykorystannia trudovykh, materialnykh, finansovykh ta enerhetychnykh resursiv pidpryiemstva yak instrument upravlinnia elementamy yoho vyrobnycho-hospodarskoi diialnosti // *Problemy ekonomiky*. 2015. № 1. S. 249–254.
 27. Noga I. M., Skrynkovskyy R. M., Pawlowski G. Diahnostyka efektyvnosti zastosuvannia informatsiinykh tekhnolohii v upravlinni pidpryiemstvamy // *Biznes Inform.* 2016. № 9. S. 241–245.

28. Pavlenchyk N., Pavlenchyk A., Skrynkovskyy R., Tsyuh S. The influence of management creativity on the optimality of management decisions over time: An innovative aspect // *Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)*. 2023. Vol. 10, No. 3. P. 498–514. doi: <https://doi.org/10.15549/jeecar.v10i3.1318>
29. Skrynkovskyy R. M. Diahnostyka finansovoho, vyrobnychoho, trudovoho, sotsialno-ekonomichnoho ta innovatsiino-investytsiinoho potentsialiv i analiz potentsiinykh ryzykiv pidpriemstva v umovakh nevyznachenosti // *Problemy ekonomiky*. 2015. № 2. S. 186–193.
30. Pohorelov Y. S. *Otsiniuvannia ta modeliuvannia rozvytku pidpriemstva: monohrafiia*. Luhansk: Hlobus, 2010. 512 s.